

В. М. Сеймов

Трофимчук Олександр Миколайович

ТРОФИМЧУК Олександр Миколайович (01. 09. 1955, Рівне) — фахівець у галузі механіки й інформатики. Доктор технічних наук (2000), професор (2005), член-кореспондент НАНУ (2012). Заслужений діяч науки і техніки України (2015). Державні премії України в галузях науки і техніки (2005) та освіти (2017), премія імені В. Михалевича НАНУ (2015). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2020). Закінчив Український інститут інженерів водного господарства (Рівне, 1977). Працював 1980—98 в Інституті гідромеханіки НАНУ; 1998—2003 — заступник директора з наукової роботи, 2003—04 — в. о. директора Українського інституту дослідження навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України; 2004—15 — заступник директора з наукової роботи, від 2016 — директор Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАНУ (усі — Київ); водночас від 2002 — професор кафедри геотехніки Київського університету будівництва і архітектури. Головний редактор збірника наукових праць «Екологічна безпека та природокористування». Засновник наукової школи з інформаційних технологій та математичного моделювання в геоекології. Розробив інформаційно-аналітичні системи оцінювання економічних ситуацій, в системах аналізу даних застосовував мережі Байєса; створив методологію моделювання та проєктування багатопродуктових комунікаційних мереж з дрібнопартійними дискретними потоками, що включає понятійний базис, концепції, принципи, математичні моделі, теоретичні методи, алгоритми, технології, методики, схеми і сценарії, націлені на адаптивне використання ресурсного потенціалу мереж при заданих обмеженнях; розробив математичні та геоінформаційні моделі поверхневого й ґрунтового стоку води на території водозбору та чисельні методи для розв’язання початково-крайових і варіаційних задач для цих моделей. Автор математичних моделей динаміки насичених пористих середовищ, на їхній основі

теоретично та експериментально встановив закономірності розповсюдження хвиль, явищ дилатансії та розрідження ґрунтів; створив динамічні моделі та методи розв'язання задач сейсмостійкості споруд при урахуванні їхньої взаємодії зі складними ґрунтовими основами. Започаткував базис нового напрямку використання географічних інформаційних систем, дистанційного зондування Землі в геоекології, при аналізі природно-ресурсного потенціалу, оптимізації забруднення поверхневих вод, ґрунтів і атмосфери, моделювання глобальних біосферних процесів, прогнозу геофізичних подій, зокрема геологічних та екологічних аспектів зниження зсувонебезпеки.

Основні праці

Колебания и волны в слоистых средах. К., 1990 (співавт.); Сейсмостойкость сооружений с учетом их взаимодействия с грунтовым основанием. К., 2004; Надежность систем сооружение-грунтовое основание в сложных инженерно-геологических условиях. К., 2006 (співавт.); Космічний моніторинг забруднення земель техногенним пилом. К., 2007 (співавт.); Розвиток України в умовах глобалізації та скорочення природно-ресурсного потенціалу. К., 2009 (співавт.); Енергетично-ресурсна складова розвитку України. К., 2010 (співавт.); Сучасні інформаційні технології екологічного моніторингу Чорного моря. К., 2010 (співавт.); Методи прогнозування в системах підтримки прийняття рішень. К., 2011 (співавт.); Інформаційно-аналітичне супроводження бюджетного процесу. К., 2013 (співавт.); Системи підтримки прийняття рішень на основі статистично-ймовірнісних методів. К., 2014 (співавт.); Електронний парламент України: досвід створення. К., 2015 (співавт.); Методы суперпозиции, собственных функций и ортогональных многочленов в граничных задачах теории упругости и акустики. К., 2016 (співавт.); Геомоделі в завданнях еколого-економічних оцінок земель. К., 2018 (співавт.); Decision support systems, modeling, forecasting, risk estimation. Saarbrücken, 2019 (співавт.); Геоінформаційні технології захисту довкілля природно-заповідного фонду. Ів.-Ф., 2021 (співавт.); Геоінформаційні дослідження водних екосистем України: моніторинг та прогнозування. Ів.-Ф., 2022 (співавт.); Екологічна безпека підтоплених паводками територій. К., 2024 (співавт.).

Рекомендована література

1. 60-річчя члена-кореспондента НАН України О. М. Трофимчука // Вісн. НАНУ. 2015. № 9.

Бібліографічний опис:

Трофимчук Олександр Миколайович / В. М. Сеймов// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-889471>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).